

Projekta mērķis:

radot jaunas zināšanas, veicināt Latvijas apstākļiem piemērotu pākšaugu sugu un šķirņu audzēšanu saimniecībās, palielināt vietējo proteīnbagāto barības izejvielu īpatsvaru lopbarības ražošanā un apzināt iespējas samazināt lopbarības ražošanas izmaksas.

Galvenie darba uzdevumi un plānotās darbības:

1. *1. Iegūt datus par dažādu pākšaugu slimību izplatību un ietekmi uz ražību Latvijas apstākļos.*

Plānots novērtēt pākšaugu – lauka pupu, lupīnas un sējas zirņu slimību izplatību izmēģinājuma sējumos, un šķirņu izturību pret postošākajām sugas slimībām. Novērtēt augu aizsardzības līdzekļu un pasākumu (sēklu kodināšanas un smidzinājumu veģetācijas laikā) efektivitāti lauku pupu sējumos.

2. *Iegūt datus par agrotehnisko pasākumu nozīmi kvalitatīvas pākšaugu (zirņu, vīķu, lauka pupu, lupīnas) ražas ieguvē.*

Plānots iekārtot lauka izmēģinājumus divos audzēšanas reģionos – Kurzemē un Vidzemē, konvencionālā audzēšanas sistēmā divām pākšaugu sugām vismaz divām šķirnēm, tīrsējā un/vai mistrā, novērtēt 2-3 tehnoloģiskos variantus (mēslojuma normu, slimību izplatības un ierobežošanas pasākumu, sējuma biežības u.c. faktoru ietekmi uz proteīnražu un tās kvalitāti). Kopumā 12 - 14 varianti 12-15 m² lauciņos četros atkārojumos. Rezultātu stabilitātes novērtēšana vairākus veģetācijas periodus.

3. *Veikt kvalitatīvo un ekonomisko izvērtējumu proteīnražai no Latvijā audzētajiem pākšaugiem, salīdzinājumā importēto/Latvijā audzēto soju.*

Iegūto ražas paraugu saimniecisko un bioķīmisko rādītāju novērtēšana (kopproteīns, un citu barības vērtību raksturojošu rādītāju) AREI un LLU laboratorijās), rezultātu statistiska izvērtēšana un analīze, salīdzinot ar literatūras u.c. publiskās informācijas datiem.

10. *Noteikt augu virszemes un sakņu biomasu (sausnu), kas paliek uz lauka un augsnē pēc sēklu ražas novākšanas.*

Noteikt lauku pupām, lupīnai un zirņiem, kopumā 24 variantos augu biomasu, kas pēc sēklu ražas novākšanas paliek uz lauka, veikt augu virszemes un sakņu masas uzskati un sausas daudzuma aprēķinus bioloģiskā un konvencionālā saimniekošanas sistēmā audzētiem pākšaugiem.

Lopkopība:

4. *Noteikt nozīmīgāko proteīnaugu barības vērtību un iespēju tos iekļaut pilnvērtīgas barības maisījumos slaucamo govju, kazu un cūku barības devās.*

Veikt pākšaugu izvērtēšanu pēc barības kvalitāti raksturojošo rādītājiem (proteīna, barības sagremojamība, enerģija u.c.), aprēķināt dažādām dzīvnieku grupām piemērotākos proteīnbarības maisījumus, kā arī proteīnbarības īpatsvaru spēkbarības maisījumos un nepieciešanās barības devas katrai iepriekšminētai dzīvnieku grupai.

5. *Izstrādāt un optimizēt barības devas dažādām dzīvnieku grupām ražošanas apstākļos*

Ēdināšanas izmēģinājumi ar lauksaimniecības dzīvniekiem: 5 saimniecības (piena lopkopība, cūkkopība, kazkopība); katrā saimniecībā 3 dzīvnieku grupas pa 10 dzīvnieki x 2-3 dažādas barības devas. Barības devu pielāgošana atkarībā no proteīnbarības kvalitātes, rezultātu izvērtēšana vairāku periodu izmēģinājumos.

6. *Izvērtēt dažādu proteīnaugu ietekmi uz lopkopības produktu (piena, gaļas) kvalitātes rādītājiem.*

Veikt lopkopības produkcijas iznākuma un kvalitātes izvērtēšanu dzīvnieku grupām pēc ēdināšanas izmēģinājumu pabeigšanas (t.sk., cūku kautķermeņu analīzes), iegūto datu statistisku izvērtēšanu un analīzi četros izmēģinājumu posmos.

Ekonomikā:

7. *Sagatavot dažādu pākšaugu sugu audzēšanas tehnoloģiju ekonomisko pamatojumu.*

Novērtēt plašāk audzētās pākšaugu sugas - lauku pupu audzēšanas izmaksa, atsevišķu tehnoloģisko elementu izmaksas, iegūtās produkcijas vērtību - saimnieciskos un ekoloģiskos ieguvumus.

Publicitāte:

8. *Sagatavot informatīvu materiālu brošūru par zirņu, pupu un lupīnas nozīmi un izēdināšanas iespējām dažādu sugu lauksaimniecības dzīvniekiem Latvijas saimniecībās.*

Izmantojot iegūtos pētījumu rezultātus un literatūras datus, sagatavot informatīvi – izglītojošus materiālus par dažādu pākšaugu sugu audzēšanu un izmantošanu Latvijas apstākļos laukkopības un lopkopības nozares uzņēmumiem, konsultantiem, studentiem un citiem interesentiem.

9. *Organizēt semināru-diskusiju lauksaimniekiem par pākšaugu audzēšanas un izmantošanas praksi.*

Organizēt semināru - diskusiju un lauka izmēģinājumu demonstrējumu lauksaimniekiem un citiem interesentiem par pākšaugu audzēšanas un izmantošanas iespējām Latvijā – 31.07.2017 AREI Stendes pētniecības centrā.